

genetisch verband staan met het corpus juris van Hammurabi; of de geschiedenis van Mohamed's leven verklaard moet worden uit de astraal-mythologie der Chaldeeusche astrologen, 8) dat alles wekt hoogstens uw historische belangstelling 9). Maar wanneer ditzelfde Panbabylonisme zijn reuzenvuist ook uitstrekt over Israel en de Heilige Schrift; wanneer men u zegevierend verkondigt, dat de Ausgräber van Babel de Todtgräber van den Bijbel geworden zijn; wanneer Winckler en Stucken Israel's geschiedenis astraalmythologiseeren 10); Jensen in de Evangeliën en in den naam, die ons dierbaar is boven allen, niets dan een nabootsing ziet van zijn Babelsch epos 11); Zimmern de heiligste dogma's van ons Christelijk geloof: de belijdenis der Drieëenheid, de geboorte van Christus uit eene maagd, zijn lijden en wederopstanding, zijn zitten ter rechterhand Gods en zijn wederkomst ten oordeel, uit Babel's mythologie te verklaren poogt 12), dan voelt ge, hoe daarmee het fundament onzer Christelijke religie wordt aangetast en is het u, alsof dezelfde haat, waarmee eens het oude Babel, de groote vijandinne Gods, Gods volk heeft vervolgd, uit de puinhoopen van ditzelfde Babel opnieuw u tegenvlamt.

Dat verklaart u de diepe ontroering, die niet alleen in Duitschland maar in heel de Christelijke wereld is te weeg gebracht door de beide voordrachten, die Professor Delitzsch, Duitschland's beroemdste Orientalist, over *Babel und Bibel* hield 13). Zoolang dit Panbabylonisme in ongenietbare wetenschappelijke werken zich schuil hield, trok het de aandacht der geleerden alleen. Maar van het oogenblik af, dat Prof. Delitzsch voor het meest illustre auditorium in de Singakademie te Berlijn op populairen toon en op effect berekenende wijze den invloed schilderde, dien Babel op den Bijbel uitoefende, ontbrandde een strijd, die heel het volk in beroering bracht en voortduurt tot op den huidigen dag. Dit lag niet daaraan, dat Prof. Delitzsch zelf nieuwe ontdekkingen had gedaan, of gansch onbekende feiten meedeelde. Integendeel, wie George Smith's Chaldäische Genesis, 14) H. Gunkel's Schöpfung und Chaos 15) en Delitzsch' eigen werk *Wo lag das Paradies?* 16) had gelezen, vindt in deze voordrachten betrekkelijk weinig nieuws. Maar wel lag de be teekenis dezer voordrachten in de handige groepeerings der feiten, in het licht dat op Babel en de schaduw die op den Bijbel viel, in het voordragen op een toon van absolute zekerheid van allerlei gissingen, die nog in de keuken der wetenschap en niet op de tafel van het